

Sprawy transgraniczne

11 maja 2013

Dominika Stępińska-Duch

Janusz Tomczak

Wilno

- I. Postępowanie przygotowawcze w sprawach karnych**
- II. Postępowanie w sprawach karnych i wykonywanie wyroków**

Postępowanie przygotowawcze w sprawach karnych

- Instrumenty wzajemnej pomocy prawnej
- Formalne i materialne przesłanki ENA
- Uzyskiwanie materiałów dowodowych z innych państw
- Wzajemne uznawanie środków nadzoru

Instrumenty wzajemnej pomocy prawnej

Instrumenty wzajemnej pomocy prawnej

- Pojęcie i cele wzajemnej pomocy prawnej
- Wzajemna pomoc prawna jako jeden z rodzajów współpracy międzynarodowej
- Katalog instrumentów wzajemnej pomocy prawnej
- Ramy prawne
- Doręczenia w trybie pomocy prawnej; aspekty praktyczne
- Odczytywanie protokołów
- Udzielanie pomocy przez sądy i prokuratorów
- Eulita
- Prokuratura Europejska
- Europol
- EJNI – Europejska Sieć Sądowa
- Eurojust
- Wspólne działanie
- Instytucja sędziego łącznikowego
- Kazus

Pojęcie i cele wzajemnej pomocy prawnej

Pojęcie

- pomoc prawna *sensu stricto* to realizacja czynności procesowych
- pomoc prawna *sensu largo* jest utożsamiana ze współpracą międzynarodową w sprawach karnych

Cele i założenia

- wspólne działania podejmowane przez państwa europejskie w celu zwalczania przestępczości przy uwzględnieniu gwarancji procesowych i praw jednostki
- wzajemna pomoc prawna a swoboda przemieszczania się

Współpraca międzynarodowa w sprawach karnych

1. Immunitety dyplomatyczne i konsularne
2. Pomoc prawna *sensu stricto*; doręczenia w sprawach karnych
3. Zatrzymanie dowodów lub zabezpieczenie mienia
4. Przejęcie i przekazanie ścigania karnego
5. Wydanie lub przewóz osób ściganych lub skazanych przebywających za granicą oraz wydanie przedmiotów
6. ENA
7. Przejęcie i przekazanie orzeczeń do wykonania, w tym wzajemne uznawanie środków zapobiegawczych

Katalog instrumentów wzajemnej pomocy prawnej

- Doręczenia
- Przesłuchania
- Oględziny
- Wezwania
- Udostępnianie akt i dokumentów
- Udzielanie informacji o prawie
- Wspólne grupy operacyjno-dochodzeniowe

Wyliczenie powyższe jest przykładowe

Ramy prawne

1. Regulacja kodeksowa art. 585 i nast. kpk

2. Akty prawne UE:

- i. Konwencja Rady Europy o pomocy prawnej w sprawach karnych z 20 kwietnia 1959 r. wraz z protokołami dodatkowymi
- ii. Konwencja z 29 maja 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych między państwami członkowskimi UE wraz z protokołem dodatkowym

Doręczenia w trybie pomocy prawnej

- **Jakie pisma podlegają doręczeniu w trybie pomocy prawnej?**
wezwania, zawiadomienia, orzeczenia, zarządzenia etc.

- **Rodzaje doręczeń w międzynarodowym obrocie karnym**
 - i. w ramach klasycznych wniosków o udzielenie pomocy prawnej
 - ii. za pośrednictwem przedstawicielstwa dyplomatycznego
 - iii. bezpośrednio przez pocztę
 - iv. w trybie art. 138 kpk

- **Doręczenia na gruncie konwencji europejskich**

Odczytywanie protokołów sporządzonych za granicą jako instrument pomocy prawnej

1. Warunki dopuszczalności odczytania protokołów
2. Lapidarność regulacji
3. Brak harmonizacji na poziomie europejskim

Udzielanie pomocy przez sądy i prokuratorów polskich

- Działanie na wniosek
- Zasada stosowania polskiej ustawy do czynności procesowych dokonywanych na wniosek
- **Odmowa udzielenia pomocy prawnej**
 - i. obligatoryjna
 - ii. fakultatywna

Eulita - European Legal Interpreters and Translators Association

- **Siedziba w Antwerpii**
- **Charakter prawny organizacji**
międzynarodowa organizacja non - profit
- **Cele i założenia**
polepszenie jakości tłumaczeń prawniczych
- **Działalność**

Prokuratura Europejska

- **Postulat utworzenia Prokuratury Europejskiej**
- **Podstawy prawne**
 - i. art. 86 TUE
 - ii. zielona księga o karnoprawnej ochronie interesów finansowych Wspólnoty Europejskiej i utworzeniu Prokuratury Europejskiej, Bruksela 11 grudnia 2001 r., COM (2001) 715 final – propozycja Komisji
- **Cel i kompetencje**

zwalczanie przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii

EUROPOL – Europejskie Biuro Policji

- **Siedziba w Hadze**
- **Charakter prawny**
struktura zrzeszająca policje krajów UE; ponadnarodowa organizacja o charakterze pomocniczym
- **Podstawa prawna**
m.in. Konwencja o Europolu z 26 lipca 1995 r.
- **Cele i założenia**
doskonalenie współdziałania w zakresie zwalczania przestępczości międzynarodowej
- **Przesłanki działania**
- **Wspieranie krajowych organów ścigania**

EJN – Europejska Sieć Sądowa

ang. *European Judicial Network*

- **Siedziba w Hadze**
- **Pojęcie**
sieć punktów kontaktowych w Państwach Członkowskich
- **Podstawa prawna**
wspólne działanie z dnia 29 czerwca 1998 r.; obecnie podstawę prawną stanowi decyzja Rady z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie Europejskiej Sieci Sądowej
- **Cele**
usprawnienie współpracy sądowej
- **Działalność**
pośredniczenie w nawiązywaniu bezpośrednich kontaktów pomiędzy organami państw; funkcje koordynacyjne

Eurojust – Europejska Jednostka Współpracy Sądowej

- **Siedziba w Hadze**
- **Charakter prawny**
agencja o charakterze prokuratorskim posiadająca osobowość prawną; jednostka centralna
- **Podstawa prawna**
decyzja Rady z dnia 28 lutego 2002 r. ustanawiająca Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością
- **Działalność**
walka z poważnymi przestępstwami transgranicznymi

Eurojust – Europejska Jednostka Współpracy Sądowej

- **Cele**
 - i. koordynacja działań organów odpowiedzialnych za ściganie
 - ii. walka z transgraniczną przestępczością zorganizowaną

- **Przedmiot działalności – przeciwdziałanie:**
 - i. przestępczości transgranicznej
 - ii. terroryzmowi
 - iii. praniu pieniędzy
 - iv. przestępstwom przeciwko środowisku
 - v. przestępstwom godzącym w finansowe interesy Unii Europejskiej

Wspólne Działanie

- **WSPÓLNE DZIAŁANIE** z dnia 29 czerwca 1998 r. przyjęte przez Radę na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie stosowania dobrej praktyki we wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych (98/427/WSiSW) (Dz. U. UE L z dnia 7 lipca 1998 r.)

**Instytucja *liaison magistrate*
= sędziego / prokuratora
łącznikowego jako narzędzie
bilateralnej współpracy prawej i
sądowej w sprawach karnych**

Instytucja *liaison magistrate*

Kadr formalno-prawny:

- porozumienie dwustronne między państwem pochodzenia a państwem przyjmującym
- *na gruncie europejskim*: **Wspólne działanie podjęte przez Radę Unii Europejskiej dnia 22 kwietnia 1996 r. na podstawie art. K 3 Traktatu Unii Europejskiej, dotyczącego ram wymiany sędziów i prokuratorów łącznikowych w celu wzmocnienia współpracy sądowej między państwami członkowskimi Unii Europejskiej.**

Instytucja *liaison magistrate* - cele

- I. Przyspieszenie i wzmocnienie bilateralnej współpracy prawnej, w tym sądowej
- II. Umacnianie i ułatwianie wzajemnego rozumienia odrębności systemów prawnych
- III. Zwalczanie przestępczości transgranicznej
- IV. Wymiana doświadczeń oraz wspólne inicjatywy w zakresie szkolenia funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości

Instytucja *liaison magistrate*

Ogólne zadania i funkcje sędziego / prokuratora łącznikowego:

- I. Wspomaganie i ułatwianie bilateralnej współpracy prawnej zarówno w sprawach karnych jak i cywilnych, głównie w zakresach:
 - a) komunikacji między właściwymi organami obu państw
 - b) dostarczania informacji na temat prawa i praktyki jego stosowania w obu państwach
- II. Sporządzanie analiz prawnoporównawczych w odniesieniu do przepisów prawa państwa pochodzenia i państwa przyjmującego
- III. Ustanawianie i rozwijanie relacji instytucjonalnych między instytucjami i organami wymiaru sprawiedliwości obu państw

Kazus – zatrzymanie obcokrajowca

Problemy:

- godzina faktycznego zatrzymania a godzina zatrzymania wpisana do protokołu zatrzymania
- 48h na przekazanie zatrzymanego do dyspozycji sądu
- natychmiastowe poinformowanie o przyczynach zatrzymania
- przesłuchanie ściganego
- obecność tłumacza języka ojczystego
- stan zdrowia ściganego
- data i godzina wpływu wniosku prokuratury o tymczasowe aresztowanie
- postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2011 sygn. III KK 64/11

Formalne i materialne przesłanki ENA

Formalne i materialne przesłanki ENA

- Ramy prawne i definicja oraz założenia
- Przesłanki wydania
- Przesłanki wykonania
 - i. formalne
 - ii. materialne
- Problematyka stosowania ENA
- Praktyka stosowania ENA - kazusy

Ramy prawne

- **Decyzja ramowa** Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi - *Dziennik Urzędowy L 190 , 18/07/2002 P. 0001 - 0020;*
- **Polski Kodeks postępowania karnego:**
 - i. rozdział 65a „Wystąpienie do Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej o przekazanie osoby ściganej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania” - art. 607a - 607j
 - ii. rozdział 65b „Wystąpienie Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej o przekazanie osoby ściganej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania” - art. 607 k - 607 zc

Definicja

Europejski Nakaz Aresztowania:

- **decyzja sądowa** wydana przez państwo członkowskie
- w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek
- **w celu:**
 - i. przeprowadzenia postępowania karnego, lub
 - ii. wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego

Założenia

- Pierwszy i konkretny wyraz **zasady wzajemnego uznawania**
- W stosunkach między państwami członkowskimi ENA powinien zastąpić wszystkie dotychczasowe instrumenty ekstradycyjne
- Realizacja ENA nie może naruszać praw podstawowych zawartych w art. 6 TUE oraz tych, wyrażonych w Karcie Praw Podstawowych
- Poszanowanie porządków konstytucyjnych państw członkowskich

Przesłanki ENA

PRZESŁANKI WYDANIA ENA

- **Cel**
- **Podmiot**
- **Przedmiot**
- **Właściwy organ sądowy**

Czy organ państwa wykonania ENA może badać realizację przesłanek wydania ENA?

Uchwała SN z dnia 20 lipca 2006 r. I KZP 21/06

„Organ sądowy państwa wykonania europejskiego nakazu aresztowania może odmówić przekazania osoby ściganej, jeśli ustali, że nakaz ten wydany został wbrew przesłankom dopuszczalności jego wydania”.

Przesłanki formalne

I. Wymogi formalne ENA zawarte w Decyzji Ramowej

- i. tożsamość i obywatelstwo osoby, której dotyczy ENA
- ii. dane teleadresowe wydającego nakaz organu sądowego
- iii. dowody istnienia podlegającego wykonaniu wyroku, środka zabezpieczającego lub innego orzeczenia o analogicznym skutku
- iv. charakter i kwalifikacja prawna przestępstwa
- v. opis okoliczności popełnienia przestępstwa
- vi. orzeczona kara lub wymiar kary grożącej za czyn zabroniony
- vii. jeśli to możliwe, inne skutki przestępstwa

II. Tłumaczenie ENA na język urzędowy państwa wykonania ENA

Obligatoryjne przesłanki materialne

- I. Amnestia
- II. Res iudicata
- III. Wiek wyłączający możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności karnej

na gruncie polskiego kpk także

- IV. Ryzyko naruszenia wolności i prawa człowieka i obywatela
- V. Nakaz wydany został w związku z przestępstwem popełnionym bez użycia przemocy z przyczyn politycznych

Obligatoryjne przesłanki wydania obywatela polskiego

I. Podwójna karalność

„czyn stanowił przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej lub stanowiłby przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej w razie popełnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zarówno w czasie jego popełnienia, jak i w chwili wplynięcia nakazu europejskiego”

II. Czyn nie został popełniony na terytorium Polski

Obligatoryjne przesłanki wydania obywatela polskiego

Głosy krytyczne

- Ustawowy wyraz §§ 2-4 art. 55 Konstytucji RP, wprowadzonych w związku z wyrokiem TK z dnia 27 kwietnia 2005 r. - ENA jest rodzajem ekstradycji
- Podważenie istoty i celu Decyzji Ramowej i ENA - zasady wzajemnego uznawania i zaufania między państwami członkowskimi
- Nierespektowanie rezygnacji w zasady podwójnej karalności

Fakultatywne przesłanki materialne

- I. Wymóg podwójnej karalności w stosunku do czynów innych, niż wymienione w art. 607w (art. 2 ust. 1 Decyzji)
- II. Litis pendens
- III. Prawomocne orzeczenie o odmowie wszczęcia postępowania o umorzeniu postępowania lub inne orzeczenie kończące postępowanie w sprawie
- IV. Przedawnienie ścigania lub wykonania kary
- V. Przestępstwo popełnione w całości lub w części, na terytorium Polski
- VI. Zagrożenie karą dożywotniego pozbawienia wolności albo innym środkiem polegającym na pozbawieniu wolności bez możliwości ubiegania się o jego skrócenie

Problematyka stosowania ENA

- **Prawa procesowe podejrzanych i oskarżonych**
 - i. prawo do tłumaczenia ustnego i pisemnego
 - ii. prawo do informacji o prawach (pouczenie o prawach)
 - iii. porada i pomoc prawna na etapie postępowania przygotowawczego
 - iv. prawo osoby zatrzymanej do kontaktu z rodziną, pracodawcą i władzami konsularnymi
 - v. ochrona podejrzanych wymagających szczególnego traktowania
 - vi. zielona księga w sprawie tymczasowego aresztowania
- **Proporcjonalność**
- **Warunki pozbawienia wolności w niektórych państwach członkowskich**

ENA w praktyce – kazu nr 1

Jakie działania obrońca zarówno holenderski jak i polski mogli podjąć, aby realizacja ENA i wiążące się z nim tymczasowe aresztowanie były jak najkrótsze?

- dialog z organami ścigania i z sądem
- wniosek o wyznaczenie rozprawy w terminie najbliższym dacie konwoju
- wniosek do Policji o wciągnięcie oskarżonego na listę konwojowanych
- wniosek o umieszczenie oskarżonego w AŚ w siedzibie sądu właściwego
- argumenty dotyczące społecznej szkodliwości czynu, woli współpracy oskarżonego, jego sytuacji osobistej

ENA w praktyce – kazus nr 2

Jakie argumenty mogą być powołane dla uzasadnienia odmowy wydania Y?

- wewnętrzne sprzeczności w treści ENA
- brak jest realnej możliwości zebrania dalszych dowodów w sprawie
- naruszenie podstawowych praw i wolności
 - i. długotrwałość procesu, ponowne rozpoznanie sprawy nie będzie szybsze - naruszenie prawa do rzetelnego procesu - art. 6 ust. 1 EKPC
 - ii. materiał dowodowy jest w znacznej części zanonimizowanym - naruszenie prawa do obrony - art. 6 ust. 3 lit d EKPC;
 - iii. w czasie kolejnego procesu poddanie Y tymczasowemu aresztowaniu
 - naruszenie art. 3 EKPC w związku z warunkami, jakie panują w polskich więzieniach i aresztach
 - ew. art. 5 EKPC ze względu na długotrwałość tymczasowego aresztowania

ENA w praktyce – kazus nr 3

Problematyka

- zastrzeżenie poczynione przez Francję na podstawie art. 32 Decyzji, iż ENA wydane w odniesieniu do czynów popełnionych przed 1 listopada 1993 r. będą rozpoznawane wg dotychczasowej procedury ekstradycyjnej
- odmienność systemów prawnych
 - i. przedawnienie we Francji – instytucja prawa procesowego
 - ii. *lex fori processualis* w szczególności, gdy jest korzystniejsze dla oskarżonego
 - iii. przedawnienie ścigania zbrodni – 10 lat
 - iv. okoliczności przerywające bieg przedawnienia

Uzyskiwanie materiałów dowodowych z innych państw

Podstawa prawna

- Zielona księga w sprawie wzajemnego udostępniania przez państwa członkowskie materiału dowodowego w sprawach karnych oraz zapewnienia jego dopuszczalności
- Decyzja ramowa Rady z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie europejskiego nakazu dowodowego dotyczącego przedmiotów, dokumentów i danych, które mają zostać wykorzystane w postępowaniach karnych

Cele

- usprawnienie mechanizmów pozwalających na gromadzenie materiału dowodowego w sprawach transgranicznych

Wzajemne uznawanie środków nadzoru

Wzajemne uznawanie środków nadzoru

- Ramy prawne
- Środki nadzoru w rozumieniu Decyzji
- Cele Decyzji
- Mechanizm
- Przesłanki uznania

Ramy prawne

- **DECYZJA RAMOWA RADY 2009/829/WSiSW z dnia 23 października 2009 r. w sprawie stosowania przez państwa członkowskie Unii Europejskiej zasady wzajemnego uznawania do decyzji w sprawie środków nadzoru stanowiących alternatywę dla tymczasowego aresztowania**

Na gruncie polskiego K.p.k. – od 1 grudnia 2012 r.

- **Rozdział 65c** - Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie środka zapobiegawczego
- **Rozdział 65d** - Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia wydanego w celu zapewnienia prawidłowego toku postępowania

Środki nadzoru w rozumieniu Decyzji

- **Obowiązki i nakazy nałożone na osobę fizyczną**, względem której toczy się postępowanie karne
- **Zgodnie** z przepisami prawa obowiązującego w państwie wydającym decyzję o stosowaniu środka nadzoru
- **Inne niż tymczasowe aresztowanie** lub środek o analogicznym skutku
- W kontekście polskiej regulacji karno-procesowej – **środki zapobiegawcze**
- Decyzja wylicza środki nadzoru, do jakich ma zastosowanie
- Państwa członkowskie mogą wskazać inne środki nadzoru, których stosowanie mogą monitorować

Cele Decyzji

- Realizacja zasady wzajemnego uznawania orzeczeń także na etapie przedprocesowym
- Ochrona porządku publicznego, ofiar i społeczeństwa
- Ochrona jednostki:
 - i. wzmocnienie prawa do wolności oraz domniemania niewinności
 - ii. realizacja zasady równości jednostek
- Zapewnienie prawidłowego toku postępowania karnego
- Zachęcanie do stosowania wolnościowych środków nadzoru w stosunku do osób ściganych, mających miejsce pobytu w innym państwie członkowskim

Mechanizm

**DECYZJA O ZASTOSOWANIU
ŚRODKA NADZORU ZGODNIE
Z PRAWEM PAŃSTWA WYDANIA
+ ZAŚWIADCZENIE**

**„Państwo
wydania”**
decyzji o
zastosowaniu
środka nadzoru

**„Państwo
wykonania”**
decyzji o
zastosowaniu
środka nadzoru

Miejsce pobytu
osoby, względem
której toczy się
postępowanie w
państwie wydania

Państwo, w
którym toczy się
postępowanie
karne

**UZNANIE DECYZJI I REALIZACJA
ŚRODKA NADZORU ZGODNIE
Z PRAWEM PAŃSTWA WYKONANIA**

Przesłanki uznania

- Wyłączenie wymogu podwójnej karalności w stosunku do najpoważniejszych przestępstw (art. 14 ust. 1 Decyzji)
 - i. państwa członkowskie mogą jednak zastrzec wymóg podwójnej karalności w powołaniu na względy konstytucyjne
 - ii. deklaracja Polski
- Zasadniczo wyłączenie wymogu podwójnej karalności także do innych przestępstw
 - państwo wykonania może jednak uzależnić wykonanie środka nadzoru od wymogu podwójnej karalności, z wyłączeniem spraw dotyczących podatków, ceł i obrotu dewizowego
- Fakultatywne przesłanki odmowy uznania decyzji w sprawie zastosowania środka nadzoru

Postępowanie w sprawach karnych i wykonywanie wyroków

- I. Wzajemne uznawanie wyroków z innych państw członkowskich
- II. Wzajemne uznawanie orzeczeń o pozbawieniu wolności

Wzajemne uznawanie wyroków z innych państw członkowskich

- **Ramy prawne**
 - i. Regulacje kodeksowe
 - ii. Ramy europejskie
- **Zagadnienia ogólne**
 - i. Zasada wzajemnego uznawania
 - ii. Rodzaje orzeczeń
 - iii. Kompatybilność orzeczonych środków i kar z prawem państwa wykonania

Ramy prawne

- **Decyzje ramowe:**

- Podstawowy instrument prawny w ramach III filaru UE „Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych”
- Art. 34 ust. 2b TUE przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony
- Cel - zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich
- Wiążące w zakresie skutku, nie zaś sposobu implementacji

- **Dyrektywy:**

- Współpraca sądowa i policyjna w sprawach karnych – unijny reżim prawny od 1 grudnia 2009 r. – wejście w życie Traktatu z Lizbony
- Art. 82 ust. 2 i 83 ust. 1 TFUE
- Stanowienie norm minimalnych

Ramy prawne

- **Rozdział 66a** - Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia dotyczącego grzywny, środków karnych w postaci nawiązki lub świadczenia pieniężnego lub też orzeczenia zasądającego od sprawcy koszty procesu
- **Rozdział 66b** - Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia o karach o charakterze pieniężnym
- **DECYZJA RAMOWA RADY 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym**

Ramy prawne

- **Rozdział 66c** - Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia przepadku
- **Rozdział 66d** - Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia przepadku
- **DECYZJA RAMOWA RADY 2006/783/WSiSW** z dnia 6 października 2006 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do nakazów konfiskaty

Ramy prawne

- **Rozdział 66f** - Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności
- **Rozdział 66g** - Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności
- **DECYZJA RAMOWA RADY 2008/909/WSiSW** z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej

Ramy prawne

- **Rozdział 66h** – Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia skazującego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, karę ograniczenia wolności, samoistnie orzeczony środek karny, a także orzeczenia o warunkowym zwolnieniu oraz warunkowym umorzeniu postępowania karnego
- **Rozdział 66i** – Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia karnego związanego z poddaniem sprawcy próbie
- **DECYZJA RAMOWA RADY 2008/947/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków i decyzji w sprawie zawieszenia lub warunkowego zwolnienia w celu nadzorowania przestrzegania warunków zawieszenia i obowiązków wynikających z kar alternatywnych**

Zasada wzajemnego uznawania orzeczeń

- **Podstawa współpracy sądowej państw członkowskich w sprawach karnych – art. 82 ust. 1 TFUE**
- **Komponenty:**
 - i. Uznawanie ustaw
 - ii. Uznawanie rozstrzygnięć organów sądowych
- **Filary:**
 - i. Zaufanie
 - ii. Ekwiwalentność
 - iii. Kompatybilność
 - iv. Instytucjonalne wsparcie organów krajowych
- **Alternatywna metoda współpracy międzynarodowej**

Rodzaje orzeczeń podlegających wykonaniu między państwami członkowskimi UE

Orzeczenia orzekające:

- Karę grzywny
- Środki karne w postaci nawiązki lub świadczenia pieniężnego
- Zasądzone od sprawcy koszty procesu
- Przepadek
- Bezwzględną karę pozbawienia wolności
- Karę pozbawienia wolności z poddaniem sprawcy próbie
- Karę ograniczenia wolności
- O warunkowym zawieszeniu lub warunkowym umorzeniu postępowania

Kompatybilność orzeczonych środków i kar – dopuszczalność dostosowania

- Mechanizm wzajemnego uznawania wyroków → **automatyzm**
- Na gruncie regulacji UE – odstępianie od zasady automatyzmu uznawania na rzecz **dopuszczalności dostosowania wyroków**:
 - i. skazujących na karę bezwzględnego pozbawienia wolności (art. 611 tl K.p.k.)
 - ii. skazujących na karę pozbawienia wolności z zastosowaniem środków probacyjnych (art. 611ue K.p.k.)
 - iii. w razie odmowy wydania na podstawie ENA osoby skazanej celem wykonania wyroku wydanego w innym państwie UE (art. 607s K.p.k.)
 - iv. wyroków wydanych w związku z przekazaniem osoby ściganej na podstawie ENA (art. 607t K.p.k.) – **casus Jakuba Tomczaka**

Wzajemne uznawanie orzeczeń o pozbawieniu wolności

- Kary pozbawienia wolności o charakterze bezwzględnym
- Kary pozbawienia wolności orzeczone wraz ze środkami probacyjnymi

Wzajemne uznawanie orzeczeń o pozbawieniu wolności

1 stycznia 2012 r. - wejście w życie przepisów K.p.k. w przedmiocie występowania do państwa członkowskiego lub wystąpienia państwa członkowskiego o uznanie i wykonanie wyroków orzekających:

- kary bezwzględnego pozbawienia wolności
- kary pozbawienia wolności z zastosowaniem środków probacyjnych
 - *novum* w zakresie wzajemnego uznawania wyroków w sprawach karnych – dotychczas brak regulacji krajowej oraz unijnej
 - Konwencja Rady Europy z dnia 30 listopada 1964 r. o nadzorze warunkowo skazanymi lub warunkowo zwolnionymi – ratyfikowana jedynie przez 12 państw

Wzajemne uznawanie orzeczeń o pozbawieniu wolności

- Cel → Resocjalizacja
- Zasady uznawania i wykonywania orzeczeń o pozbawieniu wolności
 - i. Zasada bezpośredniego kontaktu między państwami członkowskimi - wyłączenie ogniwa organu centralnego
 - ii. Brak wymogu zgody państwa wykonania
 - iii. Brak wymogu zgody skazanego na przekazania

Sprawy transgraniczne

Dziękujemy za uwagę

Dominika Stępińska-Duch
Janusz Tomczak

Aleje Ujazdowskie 10, 00-478 Warszawa
tel.: 22 437 82 00, 22 537 82 00

e-mail: dominika.stepinska-duch@wardynski.com.pl

e-mail: janusz.tomczak@wardynski.com.pl